

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egész évre 12 " "
 Vidéken: Negyedévre 5 " "
 Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gászló József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A debreceni egyetem.

— okt. 24.

A debreceni egyetem ügye nagy-jelentőségű határozattal jutott közelebb az óhajtott megvalósuláshoz.

Puky Gyula, Debrecen város és Hajdumegye főispánja terjesztett a dunamelléki ev. ref. egyházmegye közgyűlése elé oly értelmű javaslatot, melynek alapján ez a közgyűlés elhatározta, hogy a konventnek ajánlani fogja protestáns egyetem alapítását, melynek székhelye Debrecen legyen.

Ez a javaslat a konvent elé kerül, még pedig nem mint a közvetlenül érdekelt tisztántuli egyházkerület, hanem mint a kérdést alapos, magas színre emelkedett vita után jól megfontolt dunamelléki ref. egyházkerület közgyűlési határozata s az egyetemes zsinatnak alkalmas lesz az ország harmadik egyetemének Debrecenben való megalapítását kimondani.

Nem kételkedünk benne, hogy ehhez az indítványhoz a konventben

a tisztánnenni, a dunánnenni és az erdélyrészi egyházkerületek is hozzájárulnak és a debreceni egyetem ügye kellő megérlelés mellett a megvalósulás egyenes útjára terelődik.

És ha ily módon a protestáns egyetem Debrecenben való felállítását a konvent elhatározza, ezzel az országban több város részéről annyira sürgetett harmadik egyetem kérdése is megoldódik.

Mert a kormány érthető pénzügyi okoknál fogva nincs abban a helyzetben, hogy milliókat áldozhasson az állam pénzéből a harmadik egyetemre, szívesen fogadja tehát és pártolni fogja a debreceni protestáns egyetem megalapításának eszméjét.

Néhány ezer korona hozzájárulással a kormány hosszú időre kikerüli a milliókra rugó költségeket és az országnak lesz a budapesti és kolozsvári mellett harmadik egyeteme is Debrecenben.

Épen most közgyűlést tart a város törvényhatósági bizottsága. Lehetetlen, hogy ezt az alkalmat a

városatyák föl ne használják arra, hogy a harmadik egyetem Debrecenben való felállításának ily szerencsés és bölcs irányba juttatásáért tüntető hálával köszönetet szavazzanak a dunamelléki ev. ref. egyházkerületnek és Puky Gyula főispánnak, aki az eszmét Budapesten diadalra segítette.

Az a budapesti döntés kell, hogy lelkes visszhangot keltsen Debrecen városában és mi hisszük, hogy a városi közgyűlés ma délután a napirend előtt megtalálja a módot és alkalmat a debreceni egyetem megalapítása mellett való állásfoglalásra s a nagy jelentőségű budapesti határozat felett érzett őszinte öröme és hálája lelkes kinyilatkoztatására.

A dunamelléki egyházkerület határozatáról saját külön tudósítónk részletes híradása im ez:

A dunamelléki ev. ref. egyházkerületnek az e hónap 22-én tartott rendes közgyűlésén annak a kérdésnek eldöntése került napirendre, vajjon az egyház-

Ökörszem.

A Szabadság számára írta: Jablonczy Kálmán.

A kicsi szürkehátú, csikos nyakú ökörszem ott ugrándozik már egész nap a kert garátján, melyet sárga arany pontokkal rakott tele a dércsipe hervadt levelek sokasága.

Az apró madárka, az avas padmaly között lyukakat kaparva, készítgeti téli házacskáját, melyekben majd enyhe otthont talál a tél zord fergetegei elől. Fürgén ide-oda ugrálva, úgy kerülgeti az emberi tekintetet, mintha az emberi szem sugarából gyilkos nyilak repülnének feléje.

Nézem, vizsgálom soká ezt az apró állatot és eszembe jut egy öreg juhász számadó meséje, aki az ökörszem madárkára mindig áhitattal nézett, mert ma már alkonyba boruló életét ez a csepp madár mentette meg.

A szabadságharc után kergették a szegénylegényeket. — A Bach-korszak egyik főfeladata az volt, hogy minden

magasan hordott fejet meg kell rövidíteni.

Már pedig a magyar, magasra emelve viszi a fejét a bakó bárdja alá is — ott sem törik az meg, mert nem engedi az a tiszta büszke vér, mely a homlokot hófehéren hagyva, az arc és nyak izmaiba költözik le — festvén azt haragos vörösre.

Szabados János telkes gazdanak is ilyen piros büszke vére volt. Nem igen lehetett őt annyira hajlítani, hogy csak egy alkalommal is lejjebb esett volna az a vastag izmos nyak.

— No hát majd leütjük egészen! — tette fel magában Schwéder ulánus kapitány, ki századával a nyakára ült szatmárvármegye öt falujának, hogy még a megmoccanó levegőt is gyanakodva szimatolja.

Szabados uramnak volt egy édes, gyönyörűséges leánya, Maresa.

Ez a vármegye legszebb mezei virágszála jegyben járt Virág Gáborral, a Károlyi grófok juhászbojtárával.

Virág Gábornak sok bűne volt felírva az új államhatalom előtt. Ezért el-

is vesztette kenyerét és kiűzték őt az uradalom területéről.

A kenyér kereset nélkül maradt Virág Gábor, mint gyanus egyént különös figyelmébe ajánlották a tányérnyalók Schwéder kapitánynak.

Schwéder kapitány — ez a magyar gyűlölet cseh-német katona kettős figyelemmel kísérte az egyszerű Virág Gábor minden lépését.

Virág Gábor — édes menyasszonyával minden vasárnap kézen fogva — ment a templomba.

A máskor felvirágozott kalap és hajfonatok között, meg aztán a gyönyörű pártá hasadékjain számtalan frissen szakajtott virág ékeskedett.

Most, ezen az utolsó vasárnapon nemzeti színű pántlika volt bokorra kötve a hosszan alá csüngő fekete hajtekerésben — a pártát is ez ékesítette, még a legénynek kalapzsinórját is ez pótolta.

Ez is bűn volt abban az időben. Schwéder kapitánynak azonnal besugták ezt a tüntetést.

Meg volt tehát az ok, Virág Gábor — megsemmisíthetni.

Orosházi házikenyér sütőde. Sütőde: Piacz utca 79.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy sütődénket megnagyobbítva még több kemenezét állítunk fel, a melyek jövő hét végén elkészülnek, a mikor a házhoz hordást is megkezdjük.

Főelárusítás: Simonffy-utca 2. Városi bérház, a husárucsarnokkal szemben.

kerület célszerűnek, az egyház érdekeiben fekvőnek tartja-e, hogy a *budapesti tudományos egyetemen protestáns theologiai fakultás szerveztessék?* E kérdés eldöntéséül az egyházkerület *Puky Gyula főispánnak*, mint a mondott egyházkerület tanácsbírájának, lényegileg a következő indítványát fogadta el.

Indítvány.

A magyarországi ev. ref. egyház elengedhetlen feladatának tekinti, hogy vallása szakoktatásának ügyét s ehhez képest lelkészei és hitoktatói kiképzésének ügyét is, közvetlen felügyeleti és rendelkezési joggal intézze, mely feladatának sikerrel csak akkor felelhet meg, ha lelkészei és hitoktatói kiképzését oly theologiai tanintézetekre és kizárólag csakis oly intézetekre bizza, melyek felett az ellenőrzést közvetlen felügyeleti és rendelkezési joggal s minden idegen befolyás kizárásával gyakorolhatja. Az Egyh. törv. 50 §. a) pontjának és a 68 §-nak rendelkezésein alapuló jogainál s kötelezéseinél fogva mellőzhetlen feladatának tartja a ref. egyház azt is, hogy hitágazati tantételeinek hamisítlan tisztasága felett őrködjék s a reformáció még ekkorig is be nem fejezett nagy művét törhetlen hitbuzgalommal tovább s tovább fejlessze, eme kettős feladatának pedig szintén csak akkor felelhet meg, ha ezeknek az érdekeinek ápolását oly theologiai tanintézetek kezeibe teszi le, a mely intézetekre minden tekintetben közvetlen s kizárólagos befolyást gyakorolhat és a mely intézetek szervezete az evangéliumi szabad munkálkodás útjában akadályokat semmi oldalról sem gördít.

Mindezeknél fogva a dunamelléki egyházkerület kijelenti, hogy a theologiai szakoktatás ügyét kezeiből nem bocsátja ki s ehhez képest nem járulhat ahhoz, hogy a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen protestáns theologiai fakultás szerveztessék s ez a fakultás ennek az egyetemnek szervezetébe beillesztessék.

Tekintve azonban, hogy a ref. lelkészeknek és hitoktatóknak egyetemi szinten álló kiképzetése a magyar egyetemes ref. egyháznak első rangú érdekei közé tartozik;

tekintve, hogy a harmadik egyetemnek, újabb időben pedig a gazdasági egyetemnek is, felállítása iránt a közóhaj az országban már amugy is sürgetőleg nyilatkozik s a magyar egyetemes ref. egyház nemcsak saját nagyfontosságú érdekeinek, hanem a közkívánalomnak is eleget tesz az által, ha a harmadik egyetemet önmaga a ref. egyetemes egyház állítja fel s azt a főtiszteletű konventnek, mint fenntartó testületnek gondozása, vezetése és ellenőrző felügyelete alá helyezi;

tekintve, hogy az ily felekezeti gondozás alatt álló egyetem felállítását Egy. Törvényeink 3. 405 és 486 §. világosan megengedik, mely egyetemnek szervezete önként érthetőleg — csakis olyan lehet, a mely az országos törvények és kormányhatósági törvényes rendeletek által megállapított tanterv szigorúan végrehajtásán azve minden biztosítékot szolgáltatni képes, a mely tehát a theologiai és jogtudományi szakosztályoknak teljes, a bölcsészeti szakosztálynak pedig részle-

ges kifejlesztésével egyfelől a harmadik egyetem felállítása iránt táplált igényeknek, másfelől pedig a mindkét felekezeti protestáns egyház abbéli érdekeinek is kielégítésére lenne hivatva, melynek értelmében ezen az egyetemen azok a protestáns thelogusok, kik magukban hit-sorsaik között a hitélet apostoli munkásságához vezérlő szerepre éreznek hivatást egyetemi magas kiképzetésben részlelhessenek s hittudori (doktori) oklevéllel látassanak el;

tekintve, hogy ennek az egyetemnek nemcsak egyháztörténelmi hagyományoknál, hanem a protestáns hitélet mai viszonyainál fogva is mintegy praedestinált helye: a magyar kalvinizmus központja, Debrecen, mint a melynek református lakossága a vidéki ref. egyházak között a legnépesebb egyház községet alkotja s mint a mely azonfelül, hogy a legnagyobb ref. egyházkerületnek székhelye, egyszersmind földrajzi fekvésénél fogva is a budapesti és kolozsvári egyetemek között fekvő területnek középpontján épen azokhoz a részekhez van legközelebb, a melyek az említett két egyetemhez legtávolabb esnek;

mondja ki a dunamelléki egyházkerület, hogy a harmadik egyetem felállítását s annak az egyetemes ref. egyház kezelése alá helyezését nemcsak országos, hanem egyuttal elsőrangú protestáns hitfelekezeti érdeknek tekinti s ennél fogva felterjesztést intéz a főtiszteletű konventhez az iránt, hogy tegye meg a kezdeményező lépéseket arra, mikép a harmadik tudományos egyetemet Debrecenben a magyar ref. egyetemes

Még aznap este erős vasban, ott zokogott a menyasszony völgyénye kebelén, a tömlőben.

A falusi tömlőcök rendszeren a község háza udvarán félreeső helyeken vannak.

A Virág Gáborék börtönének hátsó fala, amely elavult vályogból állott, a község lucernását érintette. Magas liceum futott a faltövében, ráborulva az oda felhalmozott avas szalmára, mely évek óta ott korhadozott.

A fal rozsz, avas volt, tele apró lyukakkal, melyeket a vándor patkányok furhattak.

Virág Gábor és síró menyasszonya ott üldögéltek a kemény padon. Elszánták magukat az utolsó szenvedésre is, mert hiszen tudták, hogy abban az uralomban nagyon olesón osztogatták a halált.

Ereztek — mert a faluban mindenki beszélte, hogy Schwéder kapitány halálos ellenségük és csak az alkalom hiányzott, hogy az életük épségben maradhatott.

Most tehát vége mindennek — röviden bánunk el velük — minden kihallgatás, vizsgálat nélkül megölik őket. Vigasztaló szót egyikük se tudott.

Egyszerre csak, a síri csendben, vékony csiripolás zavarta meg a börtön egyhangúságát.

A bilincsbe vert rabok feleszméltek és szívremegéssel hallgatták a csiripelő hangot.

A másik percben egy piciny madárka bukott alá a fal egyik lyukából s kedélyesen, minden félelem nélkül oda szállott a rostélyos ablak párkányára — és folytatta biztató, édes esieseregését.

Mindakettentalpraugrottak. Az öröm pirja csillant meg a gyászaborult arcokon és tele reménnyel susogták ajkaik:

— Ökörszem!

Azután elkezdtek okoskodni. Ez a kis madár a falon keresztül jött be; tehát vékony a fal, sötét gyenge is.

Ez a kis apró állat talán azért jött be, hogy esieseregje szabadulásukat, vagy az egy igaz Isten eresztette ide be, az örök sötétségbe, hogy bennünket megvigasztaljon.

Ilyen mindenféle gondolatok cikáztak a nagyon szomorú szerelmesek agyvelejében.

A kis ökörszem a lázas mozdulattól megijedve, kirepült a kis lyukon ismét, magára hagyva a neki örvendőket.

Gábor oda futott a lyukhoz és fél szemét reá illesztve, keresztül nézett rajta.

Meglátta az alányugvó nap vörös tányérját, mely biztatóan intett neki Isten hozadékot — a viszontlátásig.

Egy pillanat alatt megszületett a terv a szabaduláshoz.

A falusi, könnyelműen ápolt börtönökben mindég vannak a falban felej-

tett vasszegek — a priesesen rozsdamarta pántok.

Ezeket kihuzgálva — lefeszítve — az éj sötét leple alatt, a gyöngye falazaton ástak olyan rést, melyen mindakettlen kibujhattak.

Mikor kint voltak a friss levegőn, neki iramodtak a kertek járatlan ösvényein a végtelenségnek.

Kint a síkságon, egy eserjés erdő árnyéka alatt vándor cigány csapat sátorozott.

Ezeknél keresték az első menedéket.

A rongyos üldözött cigány védelmébe fogadta a bujdosókat. Mert hiszen a cigány is szereti ezt a magyar hazát — pedig mennyit kergetik benne.

Nem sokára jöttek az üldözö ulános katonák.

A fekete bőrű cigány leányok között nem ösmerték meg Szabados Marcát — azon képen elmentek szó nélkül Virág Gábor mellett, ki hátán egy esomó batyuval, bagót kért az egyik hetyke hadnagytól.

— Ezért nézek én áhitattal az ökörszem madárra, uram! — fejezé be elbeszélését a most már fehér hajú Virág Gábor, a mikor egyet látok, mindig megemelem a kalapomat, — áldja meg az Isten!

egyház állítsa fel s azt a főtiszteletű konventnek mint fentartó testületnek kezelése, felügyelete és gondozása alá helyezze, és pedig akként hogy

a.) ez az egyetem a theologiai, jogtudományi és tanárképző intézettel kapcsolatos bölcsészeti szakosztályokkal látassék el, illetve, hogy a debreceni főiskolában ez idő szerint fennálló theologiai és jogi akadémiák teljes egyetemi fakultásokká fejlesztesse, a tanárképző intézettel kapcsolatos bölcsészeti szakosztály pedig korlátozottabb tanszakokkal szervezendő részleges fakultásként rendeztesse be, továbbá hogy

b.) a debreceni m. kir. gazdasági tanintézet is — állami jellegének esetleges fentartásával — az egyetem szervezetébe beillesztessék; végül hogy

c.) az orvosi fakultás felállításának egyelőre mellőzésével, tanulmány és megfontolás tárgyává tétessék az a kérdés, vajjon nem lenne-e célszerű legalább egy évi, vagy akár ennél rövidebb tartamú orvosi tanfolyamot szervezni oly orvostudorok részére, a kik a közigazgatásnak egészségügyi szakmájában teljesítendő közszolgálatra minősítő tisztiorvosi vizsgát tartoznak letenni.

A debreceni egyetem létesítésének anyagi eszközeiül a következő források szolgálnának:

1.) a debreceni theologiai és jogi akadémiák ezidőbeli szükségleteinek fedezésére szolgáló összes alapok és jövedelmi források;

2.) a debreceni főiskolának 60.000 kötetet meghaladó művekből álló értékes könyvtára, valamint mindazok a gazdag és nagyértékű tanszergyűjteményei, melyek a gimnáziumnak és az egyetemnek közös használatára szolgálhatnak;

3.) azok a hozzájárulási összegek, a melyek az Egy. Törv. 486-§. értelmében az egyet. egyházkerületek részéről alapítandó tanszékek fentartására adatnának;

4.) a főtiszteletű konventnek, mint fentartó testületnek fentartási járuléka

5.) az állam részéről az 1848: XX. t. c. alapján nyújtandó segély;

6.) magánosok, világi és egyháztestületek és hatóságok részéről nyújtandó adományok, mely címeken a debreceni egyetem részére már ekkorig is nagy összegek folytak be és állanak rendelkezésre;

7.) a helybeli törvényhatóságoknak méltán s bizton várható jelentékeny adományai.

— okt. 23.

— **Az állami tisztviselők fizetésemelése.** Lukács László pénzügyminiszternek a képviselőházban tegnap előadott exposéja nagy örömet hozott az állami tisztviselőknek. A várva-várt megvalósulása ez ama reménynek, a miket az állami tisztviselők méltán fűztek a kormány mielőbbi elhatározásához. Igaz ugyan, hogy a fizetésemelés csak fokozatos és évenként 3 millió korona az emelésre szánt összeg, de ez azonban nem állandó summa, mert értesülésünk szerint a kormány főtörekvése, hogy a pénzügyi viszonyokhoz képest a dotációt mindinkább emelje és mielőbb megkapják a tisztviselők a fizetésemelést az egész vonalon. Tíz-tizenöt év alatt maximum ugy amolyan fizetése lesz minden magyar állami tisztviselőnek, mint Ausztriában, a hol tudvalevőleg jóval előnyösebbek a tisztviselők anyagi viszonyai, mint a miénk. Értesülésünk szerint az állami tisztviselők között mozgalom fog megindulni az iránt, hogy a kormánynak köszönetet mondjanak ama intenciókért, a miket a tisztviselők fizetésemelése ügyében tanúsított és a melyekről a pénzügyminiszter tegnapi beszédében számot is adott. A mozgalomnak az is célja volna, hogy a tisztviselők bizonyosságot adjanak arról, hogy a midőn a fizetésemelés iránti mozgalmukat megindították, nem a kormány iránti bizalmatlanság vezette őket, hanem tisztán az a cél, hogy nyomorúságos helyzetükön javítsanak.

— **A póttartalékosok ügye.** Az a mozgalom, a melyet a fővárosban a póttartalékosok érdekében megindítottak, csak arra alkalmas, hogy elégedetlenséget keltsen talán szélesebb körben, de komolyabb szimpatiaikra nem számíthat ama bizalmas közlések után, a miket Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter tett a véderő bizottságban. A bizottság tagjai meg vannak most már győződve arról, hogy a póttartalékosok behívása a véderő szükségzerű gyarapításának követelménye és hogy a parlament az ország legsürgősebb érdekeit mozditja elő, ha a póttartalékosokról szóló javaslat elfogadásával hozzájárul a hadsereg fejlesztéséhez.

— **A háznagy elutazása.** Csávossy Béla udvari tanácsos, a képviselőház háznagya tegnap elutazott a fővárosból s csak a jövő héten tér vissza. Ennek következtében a rendes keddi és szombati kihallgatások elmaradnak s az első kihallgatást csak november 4-én tartja meg.

Városi közgyűlés.

Első nap.

— okt. 24.

Tegnap délután 3 órakor kezdődött meg Debrecen város október hónapi közgyűlése, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Elfoglalták a városatyák a közgyűlési terem minden ülőhelyét.

Az érdeklődés másik jele az volt, hogy minden tárgyhoz sokan és hosszasan hozzászóltak.

Igy a közgyűlés, lehet, a hét végéig sem ér véget. Ez dicséretes buzgalom. De kevésbé érdemel dicséretet a közgyűlés fukarsága és helyi önzése, mely a lelenház helyének megállapítását szűkmarku okoskodás alapján elhalasztotta; továbbá az a különös tünet, hogy a tanács javaslatai ellen több ízben a tanács egyes tagjai, sőt épen csak azok szólaltak fel.

*

Puky Gyula főispán a gyűlést megnyitván, Csóka Samu polgármesteri titkár felolvasta Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármesternek az elmúlt két hónapról szóló jelentését, melynek főbb adatait lapunkban már közöltük s melyet a közgyűlés minden módosítás nélkül tudomásul vett.

(Miniszteri leirat.)

Vécsey Imre tanácsos, tb. főjegyző felolvasta a belügyminiszternek az 1902. évre szóló városi költségvetésre vonatkozó leiratát, melyben a költségvetést jóváhagyja.

A tanács kérte, hogy a leiratot tudomásul vegyék. A közgyűlés minden felszólalás nélkül tudomásul vette a jóváhagyó miniszteri döntést.

Folytonos közbeszólások közt olvasta fel ezután Vécsey Imre tanácsos ugyancsak a belügyminiszternek a városi házipénztároknál előfordult hibás pénzkézelésre vonatkozó leiratát, melyet lapunkban annak idején közöltünk. A tanács javasolja a leirat tudomásul vételét.

Márton Imre szólt először a tárgyhöz. Ugy találja, hogy ebben a leiratban a multa vonatkozólag nagy tanúságok vannak. Az első tanúság az, hogy a vagyongazdálkodásra vonatkozólag tanulmányokat kellett volna tenni a közgyűlésnek. A másik az, hogy a közgyűlés nem gyakorolt kellő ellenőrzést 9 éven keresztül végrehajtó közegére, a városi tanács törvény által előírt köteleességteljesítésére. Ami a miniszter válaszára illeti, az abban felhozott vádakban nem hibás a közgyűlés. A közgyűlés évek óta sürgeti a vagyongazdálkodásról szóló szabályrendeletet, a melyet úgy látszik a miniszteriumban sem tartanak sürgős dolognak, míg baj nincs. Most követeli a miniszter, mert a baj már meg van. Javasolja, hogy miután a tanács a 10 éven sürgetett városi vagyongazdálkodás és számvitelről szóló szabályrendelettervezetét mind máig nem készítette el, utasítsa a tanácsot a közgyűlés, hogy a tanács fegyelmi eljárás terhe alatt 6 hónapon belül készítsen szabályrendeletet.

Puky Gyula főispán kijelentette, hogy a szabályrendelet tervezetének kidolgozására, már hoztak határozatot a tavasszal s ebben határidőül az év végét jelölte meg a közgyűlés. Márton Imre határozati javaslatát feleslegesnek tartja.

Kovács József: Határozzunk a miniszteri rendelettel kapcsolatban a szabályrendelet tervezetéről érdemlegesen. Egyszerű tudomásvétellel nem lehet ez ügyben dönteni.

Juhász Ignác pártja nevében kijelentette, hogy a miniszter pirongató vá-

Mihalovics J. gyógyszerésze a „Kigyóhoz“ Debreczen, Főter, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen szinmentes s kiváló jó hatású „Mollitergin“ arc s kéz bőr finomító s szépítő szerét, mely folyadék amíg ártalmatlanságára nézve teljesen egyezik a vaselin s glicerinrel, hatásra nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors s biztos. A szél kifújja arcot vagy kezeket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi, s poudert alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan! Egy üveg „Mollitergin“ ára 1 korona.

laszát tudomásul nem veszi. A hibás kezeléssel a miniszternek tudomása lehetett akkor is, mikor ők még régen kérték a vagyonkezelés és számvitel rendezését. Javasolja, hogy a miniszter leiratát tudomásul ne vegyék.

Puky Gyula: Tudomásul nem vétel itt kivan zárva. Mindenki hallotta a felolvasott miniszteri leiratot, megtörtént dolgot meg nem történté tenni nem lehet.

Juhász Ignác fentartotta indítványát.

Puky Gyula a kisebbség magatartását minden kérdésben megvédi a névszerinti szavazásról szóló jegyzőkönyv.

Simonffy Imre kijelentette, hogy az adóügy rendezésére a pénzügyminiszter mindig igéri, hogy az adóügy vezetését állami kezelésbe adja. A számvitelre nézve pedig a miniszteriumban készen van az állami kezelésről szóló tervezet. Ezért nem sürgette a tanács a dolgot. Ez a leirat inkább a *penzügyi helyzet* s nem a *kezelésre* vonatkozik. A kaszárnya költségeket illetőleg mindenkor egyhangulag határozott a közgyűlés...

Felkiáltások: Nem erről van szó.

Simonffy Imre: Csak ne méltóztassanak magukat mentegetni, hanem a jövőben az ellenőrzésre vonatkozólag sziveskedjenek nagyobb gondot fordítani.

Freund Jenő: Az ellenzék a tudomás nem vétellel csak azt akarja kifejezni, hogy az ellenzék a mulasztásokért, „vétkes gondatlanságok”-ért felelősség nem terheli.

Puky Gyula: 1902-ben a közgyűlés határozatot hozott, a melyben megbizta a tanácsot, hogy a pénzügyi műveletekre vonatkozólag tervezetet készítsen.

Közbeszólások: Ez a nagy költségre vonatkozik.

Puky Gyula: De a város háztartásának rendezésére is.

Márton Imre szintén nem tartja az ügyre vonatkozó az 1902. évi határozatot. Javaslata nem pénzügyi műveletekre, hanem pénzügyi műveletek szabályrendeletre vonatkozik.

Vecsey Imre felolvasta a régi közgyűlési határozatot, a melyben tényleg utasította a közgyűlés a tanácsot egy pénzügyi műveletek szabályrendelet kidolgozására. De a miniszter csak most hagyta jóvá az akkori határozatot.

Élénk vita támadt ezután a felett a kérdés felett, lehet-e tudomásul nem venni a miniszteri leiratot.

Simonffy Imre javasolta, hogy a közgyűlés, a miniszteri leirat tudomásul vételével utasítsa a tanácsot, hogy az abban előírt intézkedéseket tegye meg.

Juhász Ignác indítványát visszavonja.

Márton Imre: De én nem vonom vissza az indítványát, tegyék bele a tanácsnak szóló utasításba, hogy *fejelembe eljárás terhére* kötelesek a szabályrendeletet készíteni.

A közgyűlés ezzel a megjegyzéssel a leiratot *egyhangulag* tudomásul veszi.

(A lelencház ügye.)

Ezután felolvasták a miniszter leiratát, melyben a lelencháznak a sertésvásártéren való felállítását *nem engedte meg.*

A tanács javasolta ebben a kérdésben, hogy a lelencház a nagyerdőn építtessék fel a *Hutflész* és *Bruckner* nyaralókkal szemben.

Puky Gyula elfogadásra ajánlotta a tanács javaslatát, annyival is inkább

mert a dolog *sürgős* s a tavasszal az építkezést meg kell kezdeni, különben az állami lelencház esetleg más város kapja meg.

Rikl Antal: Ne hamarkodjunk el a hely kérdésénél. Ő a maga részéről a lovassági laktanya melletti helyet használná fel a lelencház céljaira.

Horváth István szintén e helyet tartja a legalkalmasabbnak.

Abrahám László a tanács javaslatát ajánlotta elfogadásra azzal, hogy a világítás és csatornázás költségei ne a várost, hanem az államot terheljék.

Zádor Lajos szintén a tanács javaslatát pártolta.

Acél Géza főmérnök: Ezt az intézményt létesítenünk kell, de a helykérdést nem szabad elhamarkodnunk. Ő se a nagyerdőt, se a lovassági laktanya melletti helyet nem tartja alkalmasnak. A nagyerdei parkot a nélkül is nagyobbitanunk kell azt nem tanácsos lefoglalni épületek részére. A csatornázást mind a két helyen egészen újra kell teremtenünk. Indítványozza, hogy a tanács, vagy egy kiküldött bizottság terjeszsen be újabb javaslatot a közgyűlés elé s keressen alkalmasabb területet.

A közgyűlés elhatározta, hogy e kérdés tanulmányozására bizottságot küld ki. A küldöttség tagjaiul kijelöltettek: *Komlóssy Arthur* elnöklésével: *Horváth István*, *Kenézy Gyula* dr. *Burger Péter*, *Zádor Lajos* és *Acél Géza*. A bizottság novemberre tartozik a jelentést betervezni a közgyűlésnek.

(A kövezetvám tarifája.)

A kereskedelmi miniszter arról világoztatta fel a várost, hogy a fenálló kereskedelmi szerződések értelmében a külföldről behozott áruk nem lehet a belföldiekénél nagyobb helyi vámmal terhelt. A tanács ily értelmű módosítását ajánlja a kövezetvám tarifának.

Ferency Gyula ez ellen országos politika magas hangján beszélt, emlegetve az átkos közös ügyet. **Acél Géza** a tanács javaslatát pártolta. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

(A csapatkórház ügye.)

A közös hadsereg számára építendő csapatkórház ügyét terjesztette elő *Oláh Károly* tanácsos.

A tanács ez ügyben azt javasolta, hogy mert a kórház építésére 160 ezer koronát már egy is megszavazott a város és miután a kórház felépítését a beosztásokról szóló törvény kötelezővé teszi, intézkedjék a közgyűlés, hogy a kaszárnyát mielőbb építtessék fel a város és e célra a Rab-kerten levő területet engedje át.

Oláh Károly ajánlotta a tanács javaslatát elfogadásra.

Simonffy Imre szintén a javaslat mellett szólalt fel.

A közgyűlés a tanács javaslatát 48 szavazattal 43 szavazat ellenében elvetette.

Felkiáltások: Győz a negyvennyolc!

Ebben a kérdésben tehát érdemlegesen majd egy legközelebbi közgyűlésen fognak határozni a törvényhatósági tagok.

(Telek eladások.)

Ezután a közgyűlés névszerinti szavazással 108 szavazattal elhatározta, hogy a *Dóka-féle* földet Debrecen város eladja.

Ugyisint szavazással döntöttek a belvárosi óvó földjének eladása felett is, melyet szintén eladatni rendelt a közgyűlés.

A telkeket nyilvános árverésen fogják eladni.

Két kisebb jelentőségű ügy elintézését következtek a választások.

(Irnoki állások.)

Választás után betöltötték a városnál megüresedett két irnoki állást.

A kijelölt bizottság tagjai voltak *Kovács József*, *Zádor Lajos* és *Serli Ede*. A főispán részéről: *Horváth István*, *Kola János* dr. és *Dégenfeld József* gróf.

A két irnoki állásra 39-en pályáztak, a kik közül a közgyűlés *egyhangulag*, *felkiáltással* *Sinay Gyula* és *Nagy Gyula* díjnokokat választotta meg.

Ezután **Puky Gyula** főispán a közgyűlést berekesztette. A közgyűlés tárgyalásait ma délután 3 órakor folytatja.

A városatyák gyűléséből.

Közgyűlési furesságok.

október 24.

Sok furesság szöge ütődött ki a böleség zsákjából mindjárt a városi közgyűlés első napján.

A figyelmes szemlélő biz'isten akár sirva fakadhatott volna, mikor azt látta hogy a tanács némely tagja nem talált alkalmat az előzetes megbeszélések ülésin nézeteinek kifejtésére, de a decemberben választó városatyák színe előtt bájos kedvességgel fordult következetesen a tanács javaslatai ellen.

Az sem utolsó okosság ám, hogy amikor a kormány sürgősen kér helyet egy országos intézmény felállítására, az a jövőre látó éles elméjűséggel halasztják el a sürgősséget, hogy a nagyerdő ama bizonyos részére is szüksége lehet a debreceni népnek — száz esztendő múlva, majd a mikor talán Debrő is világváros lesz!

No de ne vessünk inkább azon, a mi fölött bizvást szomorkodni is lehetne! . . .

*

Acél Géza úgy látszik legalább három személy egymagában, úgy kiesiholt minden ügyből a szikrát. Valóságos — acél, kova, tapló.

Derűtséget is keltett az az érvelése, hogy jóllehet a katonai laktanya és a lelencház egymás közelében a rokonság révén összeférnek, még sem helyesli, hogy a lelencház — a laktanya mellé építsék.

*

Hajdu Gyula szintén a fülemile-pör birájának az álláspontján volt ebben a kérdésben. Sem ide nem, sem oda nem fűtyül a madár . . . ő tud egy harmadik helyet, amely még a harangöntők véleménye szerint is jobb, mint akár a laktanyai szomszédság, akár a nagyerdő . . .

*

Szóval a mi a miniszternek sürgős — országos érdekből, abban **Pató Pál** a debreceni közgyűlés. Rá érünk erre még! — hogy valamely magánérdek kárát ne vallja!

*

A kövezetvám tarifájában felsorolt tételek közül (**Hajdu Gyula** panasolta)

kimaradt a — korpa. Persze, persze a korpának máshol akadt helye!...

*

Ferenczy Gyula dr. erős kiszólással a helyi közegetvám díjtételei révén az átkos közösgyvet szidta.

Valóságos — önálló közegetvám politikát csinált, amihez bár törpe, de mulatságosságában homéri alkalom volt a tárgy...

*

Igazán szép jele a polgári szeretetnek, hogy a városatyák a legkomolyabb ügyek tárgyalása közben a — karzat szórakozásáról vigjátéki ötletességgel gondoskodnak.

Tüskés.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmúzeum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.
Okt. 26. D. e. 11 ó. Műpártoló egyesület közgyűlése a városháza nagytermében.
Okt. 24., 25., 27., 28. Ellenőrzési szemle a Péterfia-utcai honvéd laktanyában.
Okt. 29. Pincériskola ünnepies megnyitása.
Okt. 30. D. e. 9 ó. Értekezlet a vármegyházán a munkás-segítő pénztár ügyében.

* **A sasvári gyakorlatok.** Katonai tudósítónk rendkívül érdekes hiráddal számol be a sasvári királygyakorlatok eredményéről. E szerint a sasvári gyakorlatok eredményeit csak most összegezték, s általában véve nem igen mondhatók teljesen kielégítőnek. A legénység úgy az egyik, mint a másik félnél, honvédségben, közös hadseregben minden fegyvernemben kitűnő kiképzetetről tett tanúságot, de a csapattek és osztályok vezetése nem minden tekintetben bizonyult kifogástalannak. Ennek következményeképpen a közeljövőben *több nyugdíjazás is várható.* Megtörtént az a többek között, hogy egész csapattek operáltak egymás ellen teljesen földerítetlen, vagy pedig hiányosan földerített terepen, ami *háborus időben vagy az egyik, vagy a másik fél megsemmisítését* vonhatja maga után. Az se mindennapos dolog, hogy egy lovas század keresztül lovagoljon egy rajvonalban, tűzharcban levő gyalog századon. Az meg egyáltalán nem igen fordult még elő, hogy egész ezred tűzharcba fejlődjék egyetlen gyalogszázaddal szemben — 3600 puskás 260 puskás ellen. Az eredmények között egyébiránt az sem utolsó, hogy a gyakorlatnak — *negyven halottja volt.*

* **Szemle.** Borhy Sándor m. kir. esendőrőfőhadnagy Hajdúvármegye összes esendőrőreinek megsemmisítése végett tegnap szemleura indult. A szemleut 4 hétig fog tartani.

* **Képkiallítás Debrecenben.** A debreceni műpártoló egyesület, — mely a művészetek minden ágában népszerűsítését tűzte ki feladatául, a jövő hó 5-én akarta képkiallítását a városháza nagytermében megnyitni. A képkiallításra tudvalevőleg a fővárosi Képzőművészeti társulat szolítja fel a részvételre a magyar festőművészeket s a társulat bíráló

bizottsága dönt a képek sorsa felett, úgy hogy a társulatra csak művészi alkotások kerülhetnek. A jelentkezések nagy száma miatt azután ki van zárva annak lehetősége, hogy a tárlat az először tervezett időre megnyillasson s így a *képkiallítás megnyitását* a jövő hónap 19-ikére halasztotta el a műpártoló egyesület. A kiállítás legalább két hétig nyitva marad.

* **Városi közgyűlés a megyeházán.** Különösen hangzik, de így lesz. Debrecen város novemberi közgyűlését a vármegyháza nagytermében fogják megtartani, tekintettel arra, hogy a városháza nagytermében ugyanakkor tartja képkiallítását a műpártoló egyesület. Miután pedig a képkiallítás mindaddig nyitva lesz, míg csak a közönség érdeklődni fog iránta, de két hétig mindenestre, a város kivételesen a vármegyháza nagytermében fogja novemberi közgyűlését megtartani.

* **Elfogták a sikkasztó irodaigazgatót.** Hirt adtunk tegnap arról az elfogatási parancsról, mint a debreceni vizsgálóbíróóság boesátott ki Bródi Henrik volt törvényszéki irodaigazgató ellen. Bródi Henriket tegnap Szatmáron letartóztatták s az esti vonattal a debreceni vizsgálóbíróóságához hozták kihallgatás végett.

* **A borértékesítés.** Darányi Ignác földművelési miniszter még a tavaszi hónapokban jelezte a képviselőházban, hogy a magyar bor értékesítésének feljavítása iránt alkalmas akciót fog indítani. Az ehhez szükséges előmunkálatok most a földművelési miniszteriumban befejezést nyertek. Az egész tervezet elkészült — Dobokay borászati kormánybiztos készítette hosszas tanulmányok és tárgyalások alapján — s a legközelebbi hetekben már hozzá is fognak a tervezet megvalósításához.

* **Halálozások.** Tegnap napon a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Bene Sándor ev. ref. 42 éves, Szántó Lajos ev. ref. 3 hónapos, Vértési Lajos ev. ref. 15 hónapos és Juhász Sára ev. ref. 25 éves

* **Szabadságolás a rendőrségen.** Erdélyi István rendőrfőfogalmazó a tegnapi napon megkezdte 30 napra terjedő szabadságát. Távolléte alatt az összes kihágási ügyeket, és a bűnügyi statisztika összeállítását Orosz László rendőrfogalmazó végzi.

* **Ehált tanár.** Debrecen társadalmának egy nagyon szeretett, kedvelt tagja halt meg tegnap Budapesten. — Olsvai Balugvánszky Béla VIII. ker. áll. főgimnáziumi tanár, ki ezelőtt hosszabb ideig a debreceni főreáliskolában működött, tegnap 46 éves korában hirtelen meghalt.

* **Karácsonyi iparkiallítás.** A debreceni ipartestület által rendezendő karácsonyi kiállításra Marosvásárhelyről hat fazekasmester is jelentkezett a tegnapi napon, kiket azonban — tekintettel arra, hogy ez a kiállítás tisztán a helyi ipar fejlesztése érdekében történik — az ipartestület visszautasított.

* **Az ipartestületi betegsegítő-pénztár alakuló közgyűlése.** November 2-án tartják meg a betegsegítő-pénztár alakuló gyűlését az Iparos Otthon dísztermében. A munkaadók délelőtt 10 órakor, a segédek pedig délután 3 órakor kezdik meg a tárgyalást az iparhatósági kiküldött elnöke alatt. Az alakuló gyűlés tár-

gya lesz: az igazgatóság, felügyelő-bizottság, választott bíróság és a közgyűlési kiküldöttek megválasztása. Ugyancsak ezen a gyűlésen határozzák el, hogy a pénztár tényleges működését mikor kezdi meg, — ami a betegsegítő-pénztár működésének tulajdonképeni kezdetét jelenti. Valószínű, hogy a pénztár működésének megkezdését elhalasztják addig, a míg a keresk. miniszter a betegsegítő-pénztárak országos rendezéséről nyilvánosságra nem hozza törvényjavaslatát. Ezt az ipartestület Láng Lajos miniszternek itt időzése alkalmával meg is ígérte.

* **Ismét cigány betörés.** A kóbor cigányok által elkövetett rablások, betörések és lopások soha be nem szűnő sorozata ismét szaporodott egygyel. Mészáros András Rákóczi-utcai lakoshoz ismeretlen tettesek betörték s lakásából 6 pár ezüst evőeszköz, nagy esomó ruha, edény és egyéb eszköz felpakolása után eltűntek. A csendőrség nagy ügyességgel hamarosan kinyomozta a tetteseket Rafael Jakab József és társai kóbor cigányok személyében, kiknél a rablott tárgyakat megtalálták s akik a betörést be is ismerték. Eredeti a dologban, hogy a tettesek jelenleg is a szolnoki kir. ügyészség börtönében vannak egy másik rablás miatt. — Ugylátszik, hogy a kóbor cigányok megrendszabályozása a lehetetlenségek közé tartozik.

* **Fél mázsa szalonna története.** A szalonna Klein Mór helybeli kereskedő tulajdonát képezte, aki mély megdöbbenéssel vette észre tegnap reggel, hogy a szalonnát közel 50 kilogrammnyit ellopták a kamarából. A csendőrség a tettest keresi.

* **Aki nem tudja az apja nevét.** Ne tessék semmi rosszat gondolni, nem az az eset forog fenn, mikor nem lehet tudni az igazait. *h nem!* — Egy 7 esztendőes cigányfiút szállították be tegnap a rendőrségre. Eltévedt az istenadta, az apjának és hozzátartozóinak nevét pedig egy félvilágért sem tudta volna megmondani.

Miután Magyarország cigányainak egyharmada Kolompár, egyharmada Rostás és egyharmada Rafael, a börtön felügyelő ügy okoskodott, hogy rávezeti a fiút családi nevére. Elővett először egy krumplit, Kolompárnak hívnak?

— Engim ném!

Azután elővett egy rostát.

— Hát ezt hogy híják?

— Ippen úgy ámint éngémét.

A tudatlan Rostást hozzátartozóihoz fogják toloncolni.

* **Hullaboncolás.** Tegnap délután boncolták fel Bene Sándornak a hulláját dr. Balkányi Ede és dr. Vargha Emil orvosok a hatóság jelenlétében. A hullát egy istállóban találták s a boncolást el kellett rendelni, mert a halál közvetlen okát másként kideríteni nem lehetett. Az orvosok megállapították, hogy Bene Sándor savós agyszélhűdésben halt meg.

* **Garázda testvérek.** Iszaj Gábor és István h.-dorogi lakosok régóta fenték a fogukat Fodor Sándor nevű ismerősükre. Valami ügyes-bajos dologból kifolyólag egy alkalommal összeveszték s Fodor Sándor nagyon megmondta véleményét a testvérpárnak. Tegnapelőtt éjszaka találkoztak a haragosok, a két legénynekiesett Fodornak, s bottal meg ököllel egy összeverték, hogy ágyban fekvő beteg lett. A verekedő Iszajokat azután feljelentette a csendőrségen, mely előtt be is ismerték tettüket, s így ügyüket, mint súlyos testi sértést, betérjesztették a kir. járásbíróóságához.

* **Szalmatüz.** Jeney László h-nási gazdának egy az udvarán levő óriási buzaszalma kazal ismeretlen okból meggyuladt, s teljesen leégett. Emberéletben nem esett kár. A szalmakazal biztosítva volt.

* **Harcias dohányosok.** Özv. Gazdag Gáborné kismajorban lakó dohányosnő Bencze Antal és neje Vriznya Mária szóváltás után megtámadták, s a szegény asszonyt földhöz vágva eszimasarokkal félholtra rugdosták. Az állatias házaspárt testi sértés miatt feljelentették.

* **Köröznek egy szökött rabnőt.** A mária-nosztrai női fegyintézet igazgató-sága Schrémer Dominika főnöknő aláírásával köröző levelet intéztetett az ország összes rendőrhatalóságaihoz, melyben kéri, hogy Kovács Rozália fegyencnőt, ki többrendbeli lopás és sikkasztás miatt 3 évi és 7 havi börtönre volt elítélve és a börtönből megszökött — tartóztassák le. Egyben közli a megszökött fegyencnő személyleírását.

* **Órült az utcán.** Tegnap reggel nagy riadalmat keltett Budapesten a soroksári-uti villamos végállomáson egy szerencsétlen, elméjében megháborodott ember. Az utca közepén leszaggatta magáról a ruháit, teljesen levetkőzött és úgy neki ment minden járó-kelőnek és ölelgette. A szerencsétlennek a mentőket hívták, akik a főkapu ányására vitték az órültet. Itt azt mondta, hogy Deutsch Adolf a neve, 50 esztendő, cipész és a Dembinszky-utcában lakik. Valahonnan ruhát kerítettek a számára és bevitték a lipótmezei tébolydába.

* **Szétlépték a disznók.** A Debrecen határában fekvő Kengyel pusztán végzetes szerencsétlenség történt, melynek szomorú áldozata egy Molnár Bálint 14 éves sertésbojtár. A dolog úgy történt, hogy Kocsis József kondás, a kinek a disznók őrizetere voltak bizva, dacára annak, hogy tudta, miszerint a csorda vezető kanja nagyon veszedelmes állat, a kis Molnár Bálintra bizta, akit a vadkantsértés megtámadott s agyarával kihalította a kis fiu gyomrát. Mikor azután az eszméletlenül rogyott össze a disznócsorda valósággal széjjeltépte. Kocsis József ellen az ügyészség megindította a bünvádi eljárást gondatlanságáért.

* **A debreceni országos állatvásár.** Az október hó 16—20-ik napján tartott országos debreceni vásáron a hivatalos jelentés szerint általában véve igen lanyha volt úgy a kínálatban, mint a keresletben. Felhajtottak összesen 29763 drbot, melyből eladatott 23618 drb. A juhvásáron az árak igen kedvezők és előnyösek voltak a 6—10 hónapos bárányoknál, párja 12—19 korona és a 2—3 éves anyajuhoknál páronként 24—28 koronával.

A 18—19-én tartott sertésvásár igen kedvezőtlen volt; a kereslet enyhe. A felhajtás igen gyenge volt, összesen 3500 drb., melyből elkelt 2800 drb. Az árak, habár a forgalom csak a környékre szorítkozik, elég magasak voltak. Az első rendű hizlalni való magyar sertések 4—30 hónapos korig 84—86 fillérért, a 30 hónapon felüliek 80 fillérért keltek el a súly 4 százalékának levonása mellett a vevő javára. A hizott kövér sertések ára különként 112—116 fillér volt.

A lóvásár igen kisméretű volt. Az összes felhajtás 2700 drb. volt, melyből 1200 drb. kelt el nem a legjobb árak mellett.

A szarvasmarha felhajtás eddig még hivatalosan nincs kimutatva, az el-

adás elég jelentékeny volt, 3126 darab kelt el kedvező árak mellett.

* **Lelőtt postakocsis.** Tegnapelőtt este 9 óra tájban Dálnok község határában, a Várhegy felől jövő postakocsit ki akarták rabolni, de csak a kocsis esett a rablók áldozatául. Burgula György postakocsis az áldozat, a ki — mint tudósítónk írja — tegnapelőtt délután 4 órakor indult el Várhegyről és este fél 10 órakor ketlett volna Dálnokra mintutolsó állomásra megérkeznie. A postakocsi az eléje fogott lovakkal meg is érkezett, de a kocsiban hátradólva, véresen feküdt Burgula, a kinek a mellébe fúródott a gyilkos golyó. Burgulának még volt annyi ereje, hogy elmondta, mi történt vele, de azután reggelre belső elvérzés következtében meghalt. A csendőrségnek sikerült a tetteseket azon nyomon kideríteni, hogy az egyiket a lovak eltaposták. Ez az egyik rabló Huszarik Pál dálnoki lakos volt, a kin keresztülment a postakocsi és e miatt súlyos sérülést szenvedett. Huszarik megnevezte társait Bernuska Antal és Viczián Péter személyében. Vicziánnál megtalálták azt a kétesövű fegyvert, a melylyel a szerencsétlen postakocsist akarták kirabolni, de a lovak szilajsága miatt a rablás meghiúsult.

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonnok, jó barátok, ösmerősök, — kik felejthetetlen jó testvérünk, illetve nagybátyánk Dospoly János végtisztesség-tételén személyes jelenlétükkel fájdalomunkat enyhítették; nemkülömben a Debreceni kereskedő ifjak dalköre is, kik szíves közreműködésükkel a gyászünnepély fényét emelték, fogadják ez uton is halás köszönetünket. A gyászoló család.

x **Meglepő szép.** Ruhaszövet, selyem, bársony, és mosóvelez újdonságok kaphatók: **Boros testvérek** női divat áruházában. Debrecen Kossuth u. 6. sz. a.

x **Férfi fiu és gyermek kalapok** legnagyobb raktára Debrecenben **Fekete Jakab** uri divat és kalap-üzletében (Fő-tér, Kis-templom mellett) nálam vásárolt kalapok budapesti műhelyekben jutányos áron alakítatnak, valamint a nálam vásárolt cilinderek díjtalanul vasaltatnak.

SPORT.

Ingyenes vívó-tanfolyam. Szép tanujelét adta áldozatkészségének városunk általánosan ismert kitűnő vívó mestere Benedek Sándor, Ugyanis ifj. Ozory Istvánhoz, a joghallgatók segítő egyesülete elnökéhez intézett tudósítása szerint az egész év folyamán 10 szegény sorsu joghallgatót, kit a jogász segítő egyesület választmányja ajánl, a vivásra ingyen tanít. Az egyesület választmányja a vívómester e tettéért, melylyel a szegényebb sorsu jogászoknak is lehetővé tette, hogy a test edző sportban magokat gyakorolják, jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

Az agárverseny. Tegnap volt a Hortobágyon rendezett agárversenyek második napja. Közönség bár nem volt annyi, mint az első napon, de a futamok még talán érdekesebbek voltak, mert tegnap a jobb agarak vetélkedtek. Jóllehet ugyszólván folytonosan tartottak a versenyek, a három utolsó összevető futam a mai napra maradt.

5 órakor az agarászok visszatértek a városba. A hölgyek az Angol Királynőben vacsoráltak, az urak pedig a

Kaszinóban gyültek össze, hol a mulatság sokáig tartott Magyar Imre muzsikája mellett.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Okt. 24. péntek: *A cigánybáró*, daljáték (C)
Okt. 25. szombat: *Othello*, tragédia (A).
Okt. 26. vasárnap: délután *Az igmándi király* népszimű, este *Ádám és Éva*, daljáték. Itt először.

— **(A vörös talár.)** Brieuxnek ezt a színműbe foglalt vezércikkét a kapaszkodó bírák ellen, akiknek minden áron bűnös kell, hogy egy-egy halálos ítélet révén emelkedhessenek, alapjában elhibázott felfogással játszották tegnap este. Nálunk természetesen, ahol a darab első sorban mint emberek története kerül színre, nem szabad túlságosan előtérbe tolni az író eredeti célját s a francia bíráskodás veszedelmes kinövésének megdöbbentő kicsufolását. De viszont minden erős színezés mellőzésével, a célzatosság teljes elsimításával sem lehet ezt a darabot játszani. Már pedig tegnap este ez történt. Ezért hiányzott az előadás lelke: az a jellemző alapvonás, melynek elrejtése Brieux Vörös talárját unalmas, gyarló szindarabbá süllyeszti. A felfogásban legnagyobbat tévedett Mouzon személyesítője, *Sebestyén*, aki a vizsgálóbíró sötét, csaknem satáni színezéssel, szurós szemü gonosznak füstötte, holott ez az ureg léha, mulató fickó, a ki csöppet se veszi lelkére a szegény házaspár romlását, amíg azon az áron a maga boldogulását biztosítani iparkodik. *Palágyi* is túlságosan nagy drámai hőst csinált Excheparból; pedig ez az alak olyan hivatásu a darabban, mint a házi nyúl, melyen a tudós orvos kísérletez. Az áldozatból kellett volna többet látnunk benne. A harmadik nagyobb feladatot Yanetta szerepében *Jeszenszky* né volt, a ki hasonló tevével gyengítette fáradozása értékét. Egyes jelenetek sikerültek, hatottak is, valamint *Klenovits* küzködése lelkiismeretével eléggé jól átgondolt játék volt; de az egész előadásból kiritt a szerencsésen eltalált stílus jellemzetessége. Egyes szereplők meg éppen szánalmasan gyengék voltak, úgy hogy *A vörös talár* volt eddig a társulat legkevésbé sikerült színmű-előadása.

— **(Az első remekmű estéje.)** Holnap este kerül színre az első Shakspeare-darab. Szerencsés választás: *Othello*. Ez a legtökéletesebb szomorujátékok egyike, mióta költők lágszellemet gyarló embereknek csodálniok adatott. Aki *Othello* fonséges költészetétől meg nem illetődik, az a világ legszegényebb halandója, koldusabb az utolsó Lázárnál. A debreceni művelt közönség várva várja *Othello* előadását és mi hisszük, hogy Shakspeare hatalmas műve holnap zsufolt ház előtt fog színre kerülni. Isteni akarat nyilatkozik meg a költők királyának e remekében, mint a mikor az égő csipkebokorból az Ur szava hangzott Mózes felé. Ki ne óhajtana részese lenni ily ki nyilatkoztatás fölemelő üdvösségének? Debrecenben bizonyosan van annyi művelt lélek, mely a shakspearei gyönyörűségre szomjuhozik, hogy *Othello* holnapi előadásán egyetlen hely se lesz üres a színházban.

TAVIRATOK.

Vilmos császár Rómában.

Róma, okt. 23. (Saját tudósítónk távirata.) Vilmos német császár 1903-ban a pápa uralkodói jubileumára Rómába érkezik. A császárt a Kvirinálból a Vatikánba 50 porosz gárdista fogja kísélni.

Beretvás Endre temetése.

Budapest, okt. 23. (Saját tudósítónk távirata.) Beretvás Endre főrendiházi tag temetése délután nagy részvét mellett folyt le. A megjelent előkelőségek közt volt br. Bánffy Dezső, Hegedüs Sándor, mindkettő nejevel. A halottat éjjel Tó-Almásra szállítják, ahol a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Krüger apó emlékiratai.

London, okt. 23. (Saját tudósítónk távirata.) A Times mai száma kivonatokat közöl Krüger emlékirataiból, melyekben elmondja, hogyan szerzett Krüger magának és népének fenevadakkal, vad néptörzsekkel folytatott küzdelem árán hazát; hogyan biztosította ezt azzal, hogy okosan népe javára fordította a benszülöttek egyenlenségét. Elmondja, hogyan lötte Krüger 14 éves korában az első oroszánt, hogyan került vigyázatlanságból egy orrszarvu alá, melyet aztán alulról agyonlőtt. Majd az 1836-ban és 1852-ben folytatott harcokat ismerteti. A Times mai számát óriási mennyiségben elkapták, annyira érdeklődnek az angolok Krüger emlékiratai iránt, melyeket a Times folytatólágon kivonatokban fog közölni.

Geistinger Mária haldoklik.

Klagenfurt, okt. 23. (Saját tudósítónk távirata.) Geistinger Mária, a világhírű egykor ünnepelelt daljáték-énekesnő, az Offenbach-féle daljátékok királynője, aki nagy vagyont gyűjtve vonult vissza, halálán van. Geistinger 1840. július 26-án Grácban született s legnagyobb diadalait a bécsi wieden színházban, mint daljáték-énekesnő aratta. Később óriási sikerei voltak mint drámai színésznőnek, különösen Stuart Máriaiban.

Községi visszaélések.

Eszék, okt. 25. (Saját tudósítónk távirata.) Komcsarovics Pero, gunyai községi jegyzőt nagyobb hivatali visszaélések miatt felfüggesztették hivatalától. Antonijevics Dusán mitrovicai községi végrehajtó nagyobb összegű hivatalos pénzek elsikkasztása után megszökött.

Gabonatözsde.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónk távirata.) (Déli zárlat.) Buzakinálai mérsékelt, vételekdv gyöngye. Nyugodtirányzat mellett 17,000 métermázsra került forgalomba 5 fillérről olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza októberre	7-32-33.
" áprilásra	7-32-33.
" áprilásra	6-42-44.
" áprilásra	6-25-26.
Tengeri májusra	5-76-77.

TÖRVÉNYKEZÉS.

* A vasrud. A kabai határban csépeltek. A nagy sürgés forgásban egyszer csak észreveszi Varga Márton, hogy ég a szalma a cséplőgép alatt. A helyett hogy eloltotta volna, nevetve szolt a

gépésznek Kovács Károlynak: ég a hasaalja! — Kovács halálra rémülten futott vízért, s hamarosan elis oltotta a tüzet. Az ijedségből felocsudva éktelen haragra lobbant Varga Márton könyelműségén, szó szót követett, végre Kovács a tüzpiskáló vasruddal olyat vágott Vargára, hogy ennek eltört, a vállperece.

Tegnap délután került az ügy bíróság elé. 6 órakor kezdtek a tárgyalást, melyen mintegy 12 tanut hallgattak ki. Az ítélet kihirdetésére csak ma kerül sor.

KÖZGAZDASÁG.

× Bosnyák mezőgazdaság. Szemere Miklós a földmivelesi tárca tárgyalásán felhívta Darányi Ignác földmivelesi miniszter figyelmét a bosnyák mezőgazdasági állomásokra. Ezek a bosnyák mezőgazdasági állomások valóságos mintagazdaságok. Összesen négy ilyen állomás van 4000 h-ktár területen, miből 3000 alpesi legelő. A livnoi, gackoi és ilidzei állomások alpesi gazdálkodást folytatnak részint a lakosság kioktatására, részint haszonhajtásra. Sok sajtót készítenek. A Karszt barlangjai kitűnő sajt készítését teszik lehetővé. Három éves tanfolyamban több száz paraszt fiut oktatnak a földmivelesre, állattenyésztésre és a gazdasági gépek kezelésére. A modricsi állomáson magyar faju marhát tenyésztnek. Gyümölcs és szőlőszeti állomás három van. A lóanyag javítására Magyarországon vásárolnak kancákat. A hágatás díjtalan. A juh állomány javítására Bokharából hozattak 65 darab tenyész kost s ezektől perzsa juh ered. A sertés állomány javítására a berkshirer faj használják. Halad tehát Bosznia mezőgazdasága és a miénk sok részben hanyatlak.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás. 15.

De a járásbíró nem hagyta beszélni. — Ne még, ne még! Ha nem akar a feleségem lenni, ne mondja még ki a döntőszót.

Gondolja meg, kegyedet örökös szenvedések megalázások, veszedelmek környezik. Én meg szabadítom ezektől. Van szép állásom, igen tisztességes jövedelem, kényelmesen megélhetünk. Lesz kedves otthona, vidám élete.

Tisztelni, becsülni fogják.

A mi pedig engem illet, higye meg édes kisasszony, nem lesz életemnek más célja, csak az, hogy minden kívánságát ellessen, teljesítem és kegyedet mint drága angyalomát szolgáljam, dédelgessem, boldoggá tegyem.

Oly szép volt ez az álomkép, a hogy a derék ember lefestette. Klára remegni kezdett és szerette volna a kezét ki nyújtani, hogy el ne repüljön az a kedves álom. Érezte, látta a becsületes ember szemeiből, szavaiból, nyilt lelkéből sugárzott ki, hogy mindaz, a mit mond, nem áttatás, nem képzelet szülötte, hanem áldott, kedves szép valóság, melyet az egész életre le lehetne kötni, csak egy szót mondjon ki Klára.

Fölállt, hogy kiejtse azt a szót. Hanem az utolsó pillanatban nem bírta kiejteni; toroka elfüladt, fölmondta a szöveget. Ránézett az előtte álló férfira;

becsületes vonásain az őszinte egyszerűség komolyság ragyogott. De tudja isten mi történt a szerény, jó Klárával, valami kicsinylő, szánakozó mosolygás röppent ajkaira — midőn az aggódva hallgató férfit maga előtt látta.

Nem tudná szeretni, nem soha! Miért nem? erről nem volt képes számot adni, Jellemes, komoly, derék ember. De hiába, nem tudná szeretni, nem, nem és nem!

És elhagyta menni a csüggedt, szép reményében csalatkozott járásbíró egy vigasztaló biztató, szó nélkül.

Tordai a küszöbön még egyszer visszafordult.

— Tehát nem akarja elfogadni kezemet?

— Ajánlata megtisztelő; tudom, ha elfogadnám, sohase lenne oka tisztességemben kételkedni. Denem fogadhatom el ajánlatát.

— Miért nem? — esengett a férfi.

— Ne kívánja hallani. Hagyjon engem sorsomra. Talán el fogok pusztulni a küzdelemben, talán boldogulok. De nem lehetek az öné.

— Oh, miért nem? miért nem?

És meg fogta a leány hideg kezét.

Klára idegesen kikapta kezét a reszkető férfi lázas kezéből és kissé dacosan, szívtelenül mondá:

— Nem tudnám önt szeretni!

Tordai Lajos szédülve támolygott ki a szobából.

És egy óra mulva ugyanott állt Klára és vele szemközt az a másik férfi. Megjelent előtte a bűnbánó Domszlay György.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma pénteken, október 24-én.

A cigánybáró.

Nagy operette 3 felvonásban.

Személyek:

Barinkay Sándor	— — —	Karacs Imre
Zsupán, dísznökerkedő	— — —	Szilágyi Aladár
Arzéna, leánya	— — —	K. Hegyi Lili
Mirabella	— — —	Havasi Szidi
Cipra	— — —	Adamek Irma
Saffy	— — —	Aldor Jnliska
Carnero gróf	— — —	Krémer Jenő
Gábor diák	— — —	Mezey Andor

Holnap szombaton, okt. 25-én,

Othello.

Shakspeare szomorujátéka.

Szőlő karóknak,

lugasnak, úgy haszonra való valamint hántott és hántatlan tüzi tölgy fák a Nagy lülöpi erdőn kaphatók. karóknak való fa csak megrendelésre lesz vágva. A hámozott varga fa a Nyir Ábrányi vasuti állomáson kocsikba berakva 100 mázsánként 102 korona, 1901 évi vágasu pedig 104 korona. Czim megtudható a kiadó hivatalban.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 25217/1901 számú végzése folytán közhírré tétetik miszerint Reichmann Ármin részére Jámber Lajos debreceni Ondódi lakostól 640 kor. tőke ennek 1901 évi augusztus hó 15 napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 118 kor. 76 fill perkölttség erejéig 1901 évi december hó 12-én biróilag felül foglalt és 1670 kor. fillére becsült lovak, gazdasági eszközök, buza és egyéb ingóságok 1902 évi október hó 25-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és a debreceni ondódi 213. sz. a. tanyán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1902 évi október hó 5-én.

Bódog Zsigmond
birói kiküldött.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 8134/1901 számú végzése folytán közhírré tétetik miszerint Litzmann Ignác részére Kupfer József és társa debreceni lakosoktól 42 korona 79 fill. perkölttség erejéig 1902 évi márczius hó 26 és 27 biróilag felül foglalt és 1324 kor. becsült butorok és egyebekből álló ingóságok 1902 évi november hó 12-én délelőtt 11 órakor kezdetét veendő és Széchényi utca 40 és Hatvan utca 47 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen 1902 évi október hó 21-én.

Oláh Géza.
birói kiküldött.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V. 111214/1902 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Falk T. A. és fia cég részére ifju Barcsay Miklós és neje debreceni lakosoktól 220 kor. tőke, ennek 1902 évi június hó 30 napjától számítandó 6%-os kamatai és eddig összesen 6 kor. perkölttség erejéig 1899 évi december hó 7-én biróilag lefoglalt és 1400 kor. becsült 100 m. mázsa búzából álló ingóságok 1902 évi november hó 17-én délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Homokkertben, alperesek lakásán megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debrecen, 1902 évi október hó 23-án.

Oláh Géza.
birói kiküldött.

Kert berendezések, tervkészítés saját bokraimmal.

Alkalmi vétel!

Van szerencsém a virágkedvelő közönség szives tudomására hozni, hogy az őszi idény bekövetkeztével szobai berendezésre szolgáló

élő disz-növényeimet

tulhalmazott raktárom miatt a legolcsóbb árban bocsátom áruba, mely alkalom megragadását melegen ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe. Megjegyzem, hogy növényeim debreceni vízzel vannak nevelve s így tartóság tekintetében minden máshonnan hozottat felülmulnak.

A vásár alkalmával növényeimet a városház előtti téren fogom árulni.

Kifogástalan minőségű

jácint és tulipán-hagymáim megérkeztek.

Kertészeti telepem megtekintését kérem!

Kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedő.

Könyvesnyári és nyaralóhelyi csokrok a legolcsóbb ártól teltele.

Tömölési díszítések és koszorúk

Ingyen adok mindenkinek képes árjegyzéket.

Előre haladt idény miatt raktáromon levő összes áruimat

Gyári áron bocsájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Aruim minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel

Versenyképesen.

Ezüst éremmel kitüntetve,
versenyképességért, sajátgyártmányu inga óráimért.

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 karatos arany gyűrűket 2 f. 50 kól fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50 kól fölfelé, karkötőket a legolcsóbtól a legdrágábig, lánczokat, hőlgyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és China ezüst dísz tárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy nagyobb mennyiségű óra és ékszer raktárt olcsón megvásárolva én is a n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-óras, óra készítő, valamint a M. Kir. All. Vasutak szállítója és pályá-órasa. Debrecen, aiföldi takarékpénztár épület.

Finom izlés! — Pontos kiszolgálás!

Békési „Prima” házi kenyérsütőde DEBRECZENBEN.

Sütőde-telep: Miklós-utca 35. sz. alatt, Falk-ház. — Főelárusítási hely, november 1-től: Piacz-utca 26. sz., Szikszay-ház, a nagy tőzsde mellett.

Fiók elárusító helyek: Simonffy-utcai 2. és 18-as számú vassátrak, hol mindennap az elárusítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

Debrecen, nyomatott László József könyvnyomdájában.